Algemene beschouwingen CDA Leudal
Begroting 2027-2030

Geachte voorzitter, leden van de raad, leden van het college, aanwezigen en iedereen die thuis meekijkt,

Allereerst wil het CDA Leudal de ambtelijke organisatie en iedereen die betrokken is geweest bij het opstellen van deze programmabegroting bedanken voor het verrichte werk.

Wel moeten wij constateren dat de oorspronkelijke begroting fouten bevatte die naar aanleiding van technische vragen vanuit de raad moesten worden gecorrigeerd. Ook de vele taalfouten geven te denken over de zorgvuldigheid waarmee het college deze begroting heeft opgesteld.

Vandaag behandelen wij de programmabegroting 2027-2030. Misschien wel het belangrijkste besluit dat wij als gemeenteraad dit jaar nemen. Met deze begroting bepalen wij immers niet alleen waaraan geld wordt uitgegeven, maar vooral welke gemeente wij willen zijn voor onze inwoners.

Het CDA Leudal behandelt deze begroting op hoofdlijnen, met bijzondere aandacht voor de financiële houdbaarheid en de keuzes die bepalend zijn voor de toekomst van Leudal.

Voorzitter,

Voordat wij spreken over ambities, beginnen wij bij de wettelijke basis.

Artikel 189, lid 2, van de Gemeentewet bepaalt:

“De raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan de raad afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.”

Dat is geen vrijblijvende aanbeveling, maar een wettelijke opdracht aan het college én aan deze raad.

Juist daarom baart deze begroting ons zorgen. Voor 2027 lijkt het begrotingsevenwicht nog aanwezig, maar vanaf 2028 lopen de structurele tekorten op. Tegelijkertijd ontbreken concrete maatregelen om deze ontwikkeling om te buigen.

Tijdens de behandeling van de Kaderbrief werd terecht gesproken over het maken van scherpe keuzes. In deze begroting lezen wij echter vooral dat het college de tijd wil nemen en kiest voor een beleidsarme begroting.

Voorzitter, die tijd is er wat ons betreft niet meer. Juist nú is het tijd om keuzes te maken en daadkracht te tonen. Helaas missen wij bij dit college het noodzakelijke urgentiebesef volledig.

Daarom onze eerste vraag:

Wanneer ontvangt de gemeenteraad een concreet financieel herstelplan waarmee het structureel begrotingsevenwicht wordt hersteld?

Voorzitter,

De portefeuillehouder stelde tijdens de behandeling van de Kaderbrief dat de ambities groter zijn dan de portemonnee. Die constatering delen wij. Maar dan moeten er keuzes worden gemaakt. Hoe langer we die uitstellen, hoe groter en mogelijk duurder de financiële opgave wordt.

Het kan niet zo zijn dat het college alleen scenario's aanlevert en vervolgens verwacht dat de gemeenteraad de moeilijke keuzes maakt.

Het college moet besturen en leveren!

Het is de verantwoordelijkheid van het college om keuzes voor te bereiden, voorstellen te doen en deze met een heldere financiële onderbouwing aan de raad voor te leggen. De raad beoordeelt die voorstellen vanuit haar kaderstellende en controlerende rol en vanuit goed rentmeesterschap.

Daarom vragen wij:

Wanneer ontvangt de gemeenteraad een financiële doorrekening van het coalitieakkoord, zodat wij kunnen beoordelen hoe de ambities zich verhouden tot de financiële werkelijkheid?

Voorzitter,

Ook het Meerjarig Investeringsprogramma vraagt om grote zorgvuldigheid. Investeren in wonen, onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en leefbaarheid is noodzakelijk. Maar investeren zonder volledig inzicht in de financiële gevolgen is onverantwoord.

In hoofdstuk 4.4 staan nog tal van investeringen, waaronder het zwembad, Lekker Leven Baexem, MFA Heibloem en Neeritter en het Maasveld. De financiële gevolgen daarvan zijn nog niet volledig in de begroting verwerkt.

Ook de investering voor Ursula is nog niet geaccordeerd. Op pagina 139 staat dat besluitvorming over het noodzakelijke investeringskrediet naar verwachting in het vierde kwartaal van 2026 of het eerste kwartaal van 2027 kan plaatsvinden.

En dan hebben we het nog niet eens over de aanpassingen aan het gemeentehuis, de vervanging van het wagenpark en andere investeringen.

De financiële opgave is dus groter dan de cijfers in deze begroting laten zien. Die cijfers zijn nu al zorgelijk.

Zonder aanvullende structurele maatregelen is een forse verhoging van de lokale lasten op termijn niet ondenkbaar. Een lastenstijging van tientallen procenten is dan geen theoretisch risico meer.

Onze inwoners verdienen duidelijkheid. Niet pas wanneer keuzes onvermijdelijk zijn, maar nú.

Daarom vragen wij het college:

Welke concrete structurele maatregelen neemt u om een forse lastenverhoging voor onze inwoners te voorkomen? En erkent u dat de nog niet verwerkte investeringslasten tot aanvullende financiële druk leiden?

Daarnaast willen wij weten wanneer de raad een integraal financieel overzicht ontvangt en of het huidige Meerjarig Investeringsprogramma, inclusief het IHP, volledig uitvoerbaar blijft of moet worden herijkt.

Voorzitter,

En juist tegen deze financiële achtergrond wordt een keuze gemaakt die het CDA Leudal grote zorgen baart.

Terwijl de structurele tekorten vanaf 2028 oplopen, noodzakelijke keuzes uitblijven en de financiële gevolgen van toekomstige investeringen nog niet volledig in beeld zijn, besluit de coalitie om **vijf miljoen euro beschikbaar te stellen voor lastenverlichting.**

Voorzitter, dat vinden wij absoluut geen goed rentmeesterschap.

Natuurlijk begrijpen wij dat inwoners graag minder belasting betalen. Maar verantwoord bestuur betekent dat je niet alleen kijkt naar wat vandaag aantrekkelijk klinkt, maar vooral naar wat financieel verantwoord is en wat je morgen nog kunt waarmaken.

Je kunt niet enerzijds constateren dat de ambities groter zijn dan de portemonnee en waarschuwen voor oplopende tekorten, en anderzijds vijf miljoen euro inzetten voor lastenverlichting zonder de structurele financiële problemen op te lossen.

Dat is geen duurzame financiële koers. Het is het vooruit schuiven van de rekening.

Financieel gezien wordt hiermee een koekoeksei in het nest gelegd. Vandaag wordt een aantrekkelijke lastenverlichting gepresenteerd, maar de rekening kan later terechtkomen bij toekomstige gemeenteraden en uiteindelijk bij onze inwoners, in de vorm van hogere lasten of noodzakelijke bezuinigingen.

Goed rentmeesterschap betekent dat wij financiële problemen niet doorschuiven naar de volgende bestuursperiode en de volgende generatie. Het betekent dat wij nú verantwoordelijkheid nemen en onze gemeente ook op langere termijn financieel gezond houden.

Daarom vragen wij de portefeuillehouder:

Vindt het college, met de kennis van deze begroting, de lastenverlichting van vijf miljoen euro nog steeds een verantwoord besluit in het belang van de inwoners van Leudal?

En aan de coalitiepartijen, in het bijzonder Samen Verder:

Staan jullie, met alle toekomstige investeringen en oplopende tekorten in beeld, nog steeds achter deze lastenverlichting?

Deze keuze heeft meer de schijn van symboolpolitiek dan van een daadwerkelijke handreiking.

Het voeren van een dergelijke vorm van opportunistische politiek en het de scoringsdrang voor keuzes die op de korte termijn aantrekkelijk lijken kan een bewuste strategie zijn van deze coalitie.

Het heeft echter niks te maken met rentmeesterschap.

Van Samen Verder, dat ook in vorige bestuursperiodes verantwoordelijkheid heeft gedragen, hadden wij meer verwacht. Juist die ervaring had moeten leiden tot degelijk financieel beleid en keuzes die ook op langere termijn houdbaar zijn. Nu noodzakelijke keuzes uitblijven en niet wordt voortgebouwd op de keuzes van de vorige coalitie, zien wij een duidelijke trendbreuk.

Hoe rijmt Samen Verder deze lastenverlichting met de verantwoordelijkheid voor een financieel gezonde gemeente?

Voorzitter,

Laat ik afsluiten waar ik begon.

Artikel 189 van de Gemeentewet verplicht ons toe te zien op een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Dat is niet alleen een wettelijke opdracht, maar ook onze verantwoordelijkheid tegenover de inwoners van Leudal.

Het CDA Leudal loopt niet weg voor moeilijke keuzes. Wij zijn bereid verantwoordelijkheid te nemen en voorstellen kritisch, maar constructief te beoordelen. Daarvoor moet het college ons wel in staat stellen die verantwoordelijkheid te dragen.

Wij vragen daarom om een integrale financiële doorrekening, een realistisch herstelperspectief en concrete voorstellen voor de noodzakelijke keuzes. Niet alleen voor de begroting van vandaag, maar voor de financiële gezondheid van Leudal op de lange termijn.

Want uiteindelijk gaat het niet om cijfers op papier. Het gaat om leefbare dorpen, verkeersveiligheid, goede voorzieningen, sterke verenigingen, een vitaal buitengebied, ruimte voor ondernemers, een veilige samenleving, voldoende woningen en zorg voor inwoners die dat nodig hebben.

Doen wat werkt. Met gezond verstand, duidelijke keuzes en goed rentmeesterschap.

Dat is waar CDA Leudal voor staat. Niet alleen vandaag, maar ook voor de generaties die na ons komen.